

Příběh ruské literatury 19. století a jejich souvislostí se dobře čte, ale je na můj vkus až příliš poklidný; nenajdeme tu překvapivé zvraty, nějaká axiologická přeskupování, posuny; díky knize je příliš „ruská“ nebo „sovětská“ ve smyslu vrcholů a nížin této slovesnosti i celkové koncepce a periodizace.

Nicméně je to – na druhé straně – dobrá faktografická, přehledová příručka obsahující výklady tematické vrstvy, převyprávění syžetů, což z níž činí užitečnou pomůcku didaktickou, zvláště když k tomu připočteme kontexty ruské, evropské a světové a pozadí sociální a politické.

Ivo Pospíšil

Publikace o inovačních trendech v cizojazyčné výuce

Kolektiv autorů z českých a slovenských univerzit vydal sborník s názvem *Svět cizích jazyků DNES* (s paralelním názvem *Svet cudzích jazykov DNES*; Ries, L.-Kollárová, E. (eds.); Hanzlíková, M., Choděra, R., Mothejzík, J., Šigutová, M., Tandlichová, E., Zajícová P.: *Svět cizích jazyků DNES. Svet cudzích jazykov DNES. Inovační trendy v cizojazyčné výuce. Inovační trendy v cudzozajazyčnej výučbe. Didaktis Bratislava 2004*), který z různých hledisek pojednává o současných trendech v uvedené oblasti. Autoři vycházejí z řady podnětů, které přinesly akce a zejména kongresy *Mezinárodní asociace učitelů ruského jazyka a literatury* v Regensburgu a Bratislavě, avšak bohatá bibliografie ke každé stati svědčí o tom, že mají přehled o široké škále výzkumů z mnoha zemí. Vedle prací převážně teoretického rázu tu uvádějí i metodické postupy při výuce, a to hlavně angličtiny a ruštiny. Také problematika výuky cizích jazyků ve škole za pomoci počítačů je tématem jedné stati, jakož i specifické otázky výuky jazyků u dyslektiků.

V teoretické oblasti sledují pisatelé problematiku jazykové výuky z hlediska jejího smyslu humanizačního, kulturologického, pedagogicko-didaktického a informačně-technologického. V době střetávání či setkávání civilizací a kultur jsou tyto otázky mimořádně aktuální. Dialog kultur, jak se zpravidla taková rozsáhlá problematika dnes nazývá, nemůže podle autorů sborníku spočívat jen v jazykové komunikaci, nýbrž musí probíhat v mnohotvárné sféře kultury literární, výtvarné, divadelní, filmové, televizní atd., tedy univerzálně. Výuku by tedy měli konat především univerzálně připravení učitelé, schopní ukázat žákům vzájemné souvislosti vědy a kultury, poukazovat na etickou stránku věcí, aby škola nebyla jen dílnou použitelnosti, ale dílnou lidskosti (M. Machovec). Dialog kultur, sociokulturní stereotypy kontaktu, charakteristika mentality národa, jehož jazyk žák studuje, a pak odraz této mentality v jazykové komunikaci vytváří celkovou kulturologickou zážitkovou informaci, jejíž kvalita vede k vzájemnému dorozumění a tolerantnímu pochopení ve vztazích mezi národy.

Ve stati *Kulturologické směřování cizojazyčné výchovy* se proto správně analyzují základní cesty prolínání jazykové výuky s výukou literární a všestranně uměleckou a je navrhováno začlenění semináře *Rusko v dialogu kultur* (v případě výuky ruštiny) do vysokoškolské přípravy. Autorka stati Eva Kollárová uvádí zcela konkrétní příklady impulzů, jež do interpretace určitého díla a spisovatele (zde Dostojevského) může vnést pojetí literárního vědce, teoretika výtvarného umění nebo muzikologa, pokud toto dílo vyvolalo artefakty tohoto typu. Podobné podněty nachází v případě interpretace Tolstého románu *Anna Kareninová* v televizní nebo filmové tvorbě.

Sborníkové stati mohou vyvolat plodnou diskusi nejen mezi metodiky, ale i mezi všemi účastníky výuky cizích jazyků, takže užitečnost publikace je nesporná. Jen občas recenzenta zarazí, když se u některých autorů vyskytuje výklad běžně používaných metod pod jinými jakoby inovačními termíny.

Miroslav Zahrádka

Wollmanovo Slovínské drama slovínsky

Wollman, F.: Slovenska dramatika. Přeložil a úvod a studii o autorovi napsal Andrijan Lah. Slovenski gledališki muzej, Ljubljana 2004, 407 s.

Letos uplyne osmdesát let od doby, kdy významný literární slavista, teatrolog a dramatik Frank Wollman (1888-1969) vydal svou první souhrnnou práci o slovínské dramatice *Slovínské drama* (Bratislava 1925, fakticky začátkem 1926). Jak její autor v úvodu uvádí, byla to *první prezentace obsahového jádra a vývoje, první syntéza motivů a idejí v slovínské dramatice*. Podobný přehled Slovinci do té doby ani mnohem později (do počátku 70. let 20. stol.) neměli. Spolu s přehledem vývoje srbského, charvátského (*Srbochorvátské drama. Přehled vývoje do války, 1924*, a časopisecká studie *Desetiletí srbochorvátské dramatiky 1914-1924, 1925*) a bulharského (*Bulharské drama, 1928*) tvořila Wollmanova monografie součást jeho pozdější syntézy *Dramatika slovanského jihu* (1930), jež v níž poprvé u nás podávala do té doby nejpůlňnější informace o *motivech a myšlenkách* jihoslovanského divadla a dramatu. Přitom F. Wollman pod pojmem Jihoslované, jihoslovanský řadil také Bulhary.

Wollmanova monografie o slovínské dramatice zůstávala osm desítek let slovínským zájmcům o divadlo a dramatiku neznámá. Zřejmě zapadl návrh Ivana Laha v první slovínské zprávě o Wollmanově knize v Divadelním listu lublaňské činohry z roku 1925/26, v níž navrhoval přeložit Wollmanovo dílo do slovínské. Díky *Slovínskému divadelnímu muzeu v Lublani* (*Slovenski gledališki muzej*) nyní Slovinci splatili našemu teatrologu svůj dluh. Pod mírně pozměněným a přesnějším názvem *Slovenska dramatika* (Ljubljana 2004, 407 stran) ji přeložili do slovínské. Překlada se ujal Andrijan Lah, který napsal úvod a studii o F. Wollmanovi a překlad opatřil soupisem slovínských divadelních her, o nichž se Wollman zmiňuje ve své knize. Vytvořil tak jedinečné dílo, které nesporně obohatilo slovínskou teatrologickou literaturu.

Ve studii *Fenomén Wollman* (s. 7-16) překladatel Andrijan Lah velmi zevrubně pojednal o do té doby existujících slovínských dílčích příspěvcích o divadle a dramatu. Uvedl podněty a důvody, které českého slovenistu a slavistu vedly ke zpracování slovínské dramatiky a stručně se zmínil o Wollmanově životě a jeho rozsáhlém teoreticko-metodologickém, literárně historickém, komparatistickém a teatrologickém díle. Je sympatické, že se A. Lah zmiňuje mj. také o Wollmanových literárně uměleckých pracích, např. o básnické (jako třicetiletý vydal básnickou sbírku *Bludný kámen*) a dramatické tvorbě (málo se dnes ví, že kromě trilogie dramát spjatých s Velkou Moravou, napsal Wollman dalších devět dramát, z nichž *Abrahamův oltář* je pentalogii). A. Lah sleduje a hodnotí slovínské zprávy, glosy a kritické recenze, které vyšly v meziválečných letech. Hodnotily autorův tvůrčí postup, nesmírnou práci spjatou se studiem, tříděním a hodnocením obrovského množství materiálu, široký slovanský záběr a srovnávací princip, kterým Wollman prokázal hluboké